

REPETYTORIUM

TEMAT: Podział kompetencji między UE a jej państwa członkowskie. Kategorie i dziedziny kompetencji.

Podział kompetencji między UE a jej państwa członkowskie. Kategorie i dziedziny kompetencji.

Unia Europejska działa w oparciu o zasadę kompetencji przyznanych. Art. 13 ust. 2 TUE stanowi, że „Każda instytucja działa w granicach uprawnień przyznanych jej na mocy Traktatów zgodnie z procedurami na warunkach w celach w nich określonych (...)”. Możliwość działania instytucji UE uzależniona jest od istnienia wyraźnego upoważnienia traktatowego. W razie jego braku, instytucja nie posiada kompetencji do podejmowania działań¹.

Granice kompetencji Unii Europejskiej wyznacza zatem zasada przyznania, która stanowi, że tylko dzięki władzy suwerennej państwa mają możliwość przeniesienia na rzecz UE części swoich kompetencji. Ich wykonanie podlega zasadom pomocniczości. Traktat z Lizbony po raz pierwszy wprowadził wyraźny podział kompetencji na wyłączne, dzielone i koordynujące. Jeśli traktaty przyznają Unii wyłączne kompetencje w określonej dziedzinie, jedynie UE może stanowić prawo oraz przyjmować akty prawnie wiążące, natomiast państwa członkowskie mogą to czynić wyłącznie z upoważnienia UE lub w celu wykonania aktów UE. UE ma wyłączne kompetencje w takich dziedzinach:

- 1.unia celna,
- 2.ustanawianie reguł konkurencji niezbędnych do funkcjonowania rynku wewnętrznego,
- 3.polityka pieniężna w odniesieniu do państw członkowskich strefy euro,
- 4.zachowanie morskich zasobów biologicznych w ramach wspólnej polityki rybołówstwa,
5. wspólna polityka handlowa.

Unia Europejska ma też wyłączne uprawnienia do zawierania umów międzynarodowych, jeśli ich zawarcie zostało przewidziane w akcie prawodawczym UE lub jest niezbędne do funkcjonowania UE lub w obszarze, w jakim ich zawarcie może wpływać na wspólne zasady².

Kompetencje dzielone mają zastosowanie, jeśli traktaty przyznają UE kompetencję dzieloną z państwami członkowskimi, UE i państwa członkowskie mogą stanowić prawo i przyjmować akty prawnie wiążące w tej dziedzinie. Państwa członkowskie wykonują

---

¹ J. Barcik, A. Wentkowska, Prawo Unii Europejskiej, Warszawa 2014, s. 122.

² B. Hołyst, Wielka encyklopedia prawa. Prawo Unii Europejskiej, t. III, Warszawa 2014, s. 116.

kompetencje w zakresie w jakim Unia nie wykonała swoich kompetencji. Kompetencje dzielone między UE a państwa członkowskie obejmują większość obszarów integracyjnych.

Są to:

- rynek wewnętrzny,
- polityka społeczna,
- spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna,
- rolnictwo i rybołówstwo,
- środowisko naturalne,
- ochrona konsumentów,
- transport,
- sieci transeuropejskie,
- energia,
- przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości
- wspólne problemy bezpieczeństwa w zakresie zdrowia publicznego³.

Na podstawie art. 6 Traktatu o funkcjonowaniu UE, Unia ma kompetencje do prowadzenia działań mających na celu wspieranie, koordynowanie lub uzupełnianie działań państw członkowskich określonych dziedzinach. Działania te nie mogą jednak zastępować kompetencji państw członkowskich tych dziedzinach. Przyjmowane w tym obszarze prawnie wiążące akty UE nie mogą prowadzić do harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych w państwach członkowskich, ani tym bardziej do ich ujednolicenia. Do dziedzin działań wspierających, koordynujących lub uzupełniających należą:

- ochrona i poprawa zdrowia ludzkiego
- przemysł,
kultura,
- turystyka,
- edukacja, kształcenie zawodowe, młodzież i sport,
- ochrona ludności,
- współpraca administracyjna⁴.

---

³ Ibidem.

⁴ J. Barcik, A. Wentkowska, Prawo... op.cit., s. 212.